

Баш као што је свако озбиљан и очекивао, „нестраначки“ кандидат странака „платформе“ Славо Кукић није добио подршку за председавајућег Савета министара БиХ, јер су против били сви српски посланици у Парламентарној скупштини БиХ, као и водеће хрватске странке, ХДЗ БиХ и ХДЗ 1990. Сада би, је ли, ваљало очекивати неки компромис, али какав?

Компромис за нови Савет министара БиХ?

Ако је веровати вођи ХДЗ-а БиХ Драгану Човићу, чим је „пао“ Кукић, тако су почели разговори о могућем компромису. „Ми смо официјелно започели разговоре! Ја сам се у протеклих неколико дана већ састао са Милорадом Додиком, Златком Лагумџијом и Сулејманом Тихићем. Мислим да је то на трагу оног што сам обећао када смо разговарали са замеником помоћника државног секретара САД Томасом Кантрименом, односно немачком администрацијом, с којом сам у контакту. Покушаћемо у наредних седам до осам дана доћи до једног концепта успоставе власти“, тврди Човић [\[1\]](#). Он не износи детаље, тако да, за сада, само можемо нагађати у чему се крије Човићев компромис.

Извесно је, пак, да Лагумџија схвата да за председавајућег Савета министара неће моћи никако да постави неког другог „свог“ Хрвата, што се наслућује из његове опаске да ће прихватити да то буде други човек друге хрватске странке, ХДЗ-а 1990. Иако је та „понуда“ већ осуђена на пропаст, јер два ХДЗ-а одбијају да им Лагумџијин СДП одређује ко ће бити њихов „премијер“, из ње се, пре свега, слути да није далеко време када ће водећи бошњачки политичари прихватити да неко из Човићевог ХДЗ-а стане на чело Савета министара. Заузврат ће, међутим, СДП и СДА тражити исто оно од чега нису одступали када се правила Влада Федерације БиХ. Како тада за ентитетску владу, тако сада за ову заједничку, они ће тражити да једно од три министарска места која припадају Хрватима – добију странке „платформе“, односно неко од њихових малих хрватских коалиционих партнера (Хрватска странка права и Народна странка „Радом за бољитак“). Како су то до сада одбијала два ХДЗ-а, за њихов будући пристанак, СДП и СДА ће им понудити да „реконструишу“ Владу ФБиХ, односно да убаце већину

министара из два ХДЗ-а. Дакле, идеје нису уопште нове и, заправо, представљају компромисну понуду страних дипломата водећим Хрватима и Бошњацима.

Но, ситуација је сада нешто другачија. Прво, јасно је да Лагумџија уз помоћ СДА и њима наклоњених страних дипломата није успео да, кандидовањем Кукића, разбије ни коалицију два ХДЗ-а, нити српско-хрватски политички савез. Друго, у међувремену је изабран Дом народа Парламентарне скупштине БиХ, при чему два ХДЗ-а у Клубу хрватских делегата имају танку већину. То значи да, иако Бошњаци у Савету министара могу изнети законске предлоге прегласавајући хрватске министре, ХДЗ-ови делегати кључне законе могу зауставити у Дому народа уз помоћ механизма заштите виталног националног интереса.

Таква варијанта не би требало да смета ни водећим српским странкама, СНСД-у и СДС-у, уколико се изађе у сусрет њиховим захтевима, а основни је да међу три српска министарска места буде обавезно и министарство спољних послова БиХ. Најпре, у тој варијанти ниједан законски предлог у Савету министара не може проћи на штету РС све док му сеprotиве сва четири министра из РС. Даље, изгледа да су СНСД и СДС проценили да је место шефа заједничке дипломатије битније за Републику Српску, рецимо, и од ресора заједничких финансија, од којег не одустају Бошњаци. Таква процена није лоша, имајући у виду да лакше могу да контролишу поделу новца на нивоу БиХ кроз неколико заједничких институција, неголи што су успевали да санирају дипломатску штету по РС коју су правили Силајџићев министар Свен Алкалај и бошњачки дипломатски кадар. Другим речима, са својим шефом дипломатије на нивоу БиХ, РС неће тако лако моћи да афирмише дејтонске принципе за које се бори - поготово не тамо где за то има мало разумевања - али ће, свакако, моћи лакше да спречи "изградњу" негативног имиџа РС, што је био један од основних Алкалајевих спољних послова у дипломатској служби заједничке државе. Дакако, све ће то добрим делом зависити и од способности личности која буде одређена да буде министар спољних послова да то чини онако како се то најчешће замишља у Бањалуци: српски, а заједнички.

Појачан ангажман Срба у заједничким институцијама БиХ

Да би ишли у корак са прокламованом политиком приближавања ЕУ, а да при томе не одустану од дејтонских принципа заштите положаја РС, српски политичари у заједничким институцијама БиХ у последње време су повукли неколико активних потеза. Не чекајући на избор новог Савета министара, председавајући још актуелног Савета Никола Шпирић, уз садејство са посланицима СДС-а, покренуо је иницијативу да се у

парламентарној процедури током летње паузе донесу Закон о попису становништва и Закон о државној помоћи, те да се отвори питање промене Устава БиХ само у делу испуњавања пресуде Европског суда у Стразбуру у случају „Сејдић, Финци“ [2]. Ове три ставке су, наиме, основни предуслови за апликацију БиХ за статус кандидата за чланство у ЕУ, а садашњим појачаним ангажманом Срби су снажно запели да покажу да желе напредак у БиХ и да је то могуће учинити уз поштовање Устава БиХ, што су им увек до сада оспоравали Бошњаци у Сарајеву и њихови страни савезници.

У овом послу, српска тактика и принципи нимало нису за потцењивање. Осим што се позивају на аутономност РС коју им гарантују уставне одредбе, српски политичари користе сваку прилику да покажу да, заправо, истрајно воде политику чистих рачуна са Сарајевом, како приликом доношења заједничког буџета [3], тако и у формирању система државне помоћи [4].

Тако се, последњим иницијативама, српска политика труди да афирмише заједничку државу БиХ у дејтонској мери: ни реторички се не доводе у питање границе заједничке државе, али се, истовремено, инсистира на стриктном придржавању ограничења надлежности заједничке државе према Уставу БиХ. Свакако да та политика која би се могла описати формулом „јака РС=јака БиХ“, неће изазвати ништа мање подозрења у сарајевским круговима у којима се изградња заједничких институција аутоматски поистовећују са слабљењем/укидањем надлежности РС.

Али, изазивање такве врсте подзорења и није циљ појачаног српског политичког ангажмана: циљ је показати добру вољу и понудити конструктивна решења како би се, на крају крајева, што више сузио маневарски простор за страну дипломатску интервенцију са оне стране са које то Сарајево непрестано ишчекује, трудећи се да својим неумереним захтевима омогући стварање безизлазне ситуације у БиХ у којој би таква интервенција била ближа него што је сада.

[1] <http://www.dnevniavaz.ba/vijesti/iz-minute-u-minutu/45212-nakon-aventure-sa-slavom-kukicem-novi-razgovori-o-formiranju-vlasti.html>

[2] http://www.slobodnaevropa.org/content/nikola_spiric_vijece_ministara_aktivno_radi_na_ispunjenju_uslova_eu_/24268263.html

Варљиво политичко лето у БиХ

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 19 јул 2011 15:42

[3] http://www.glassrpske.com/vijest/2/novosti/60762/lat/_Zoran-Tegeltija-Institucije-BiH-traze-novca-koliko-zamisle-da-im-treba.html

[4] <http://www.nezavisne.com/novosti/bih/Zakon-o-drzavnoj-pomoci-BiH-kamen-spoticanja-98139.html>